

MNISZEK (15) *sb m*

e jasne.

sg N mniszek (5). ◇ D Mniszkowi (1). ◇ A Mniszka (1). ◇ L Mniszku (1). ◇ V mniszku (4). ◇ pl D Mniszk(o)m (1). ◇ I mniszki (1). ◇ L mniszkách (1).

Sł stp: mniszki, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.; poza tym XVIII w. w innym znaczeniu.

1. Dem. od „mnich” ‘zakonnik’: peior. tylko w tekstach reformacyjnych (8) : (*did*) Kryftus powieda Mnichowj oyednem Zakonie (–) Nicz tu MniŃku Fofky twoye Wífak wies przikazanie moye *RejKup* cc2, c8, t7v, V, x2; *CzechEp* 411.

mniszek czyj (1): Wiecz [*lege: wie-ć*] dobrze święty Francziffek Izem ya był yego mniŃfek A prziniemem w Ziwoťie ftał Teraz yakobymie nieznał *RejKup* z7v.

W połączeniu z imieniem (1): Ale wolifz fluchác o Fránćifku/ Dominiku/ Benedyktu MniŃfkach/ StániŃlławie/ á nákoniec/ o Dijable/ Swiećie/ y roŃkofzach iego. *KrowObr* 66v.

2. [Zestawienia w funkcji nazw botanicznych:

»mniszek dobry« = *Veratrum album L. (Rost); ciemiężycza biała, bylina z rodziny liliowatych (Liliaceae), lecznicza i trująca; antora, antitora, napellus Mosis Cn: MniŃzek dobry/ Antora, Antitora. Gifftheyl/ eylwurtz. mam zá to iż ten mniŃzek ftađ zowá dobry/ iż mniŃzká złego iad wygania/ y Ńilić muŃie niedopuŃzcza. SienHerb K4#, E#.*

»mniszek zły« = *Aconitum callibotryon Rchb.; tojad mocny, bylina z rodziny jaskrowatych (Ranunculaceae), lecznicza i trująca; hageco, napellus, tora Cn: MniŃzek zły/ Napellus. morderwurtz/ Erfenhutlen. Imię to ftađ ma/ iż do godziny Ńiodmey zábijaj/ ktoby go w Ńię wźiał. SienHerb K4#, E#.]*

3. n-pers (7) : *MycPrz* I B3; Bo te fiedm̃ pior iák widzifz przeto im nádano/ Ze y moźne y męźne záwífze MniŃzki znano. *PaprPan* S.

W połączeniu z imieniem (4): Ierzy MniŃzek StároŃtá Sánocki. *PaprPan* Q3, S; *SarnStat* 414, 478.

a. Przydomek księcia polskiego Kazimierza Odnowiciela (1) : Kázimirz s kłaŃztorá wzyęty K.P. [...] Ktemu fpráwę y męŃtwo tákie w onym MniŃzku / Bogday tácy Krolowie bywáli bráćifzku. *PaprPan* Dd4.

Synonimy: 2. »mniszek zły«: mordownik, tojeŃć.